

Příloha č. 2 Nejčastější dotazy k ošetřovnému

Za jakých podmínek mám nárok na ošetřovné z důvodu uzavření škol?

Podmínkou pro nárok na ošetřovné z důvodu uzavření dětského/školského zařízení je, aby bylo dítě v den, od kterého rodič (pojištěnec) začíná pečovat, **mladší 13 let** (tj. musí to být nejpozději den před třináctými narozeninami dítěte). Pokud dítě dosáhne třináctých narozenin v průběhu péče, neztrácíte nárok na ošetřovné. Důležité je, aby dítě bylo mladší 13 let v den, kdy žádáte o ošetřovné. Dále je nutné, aby rodič (či jiná pečující osoba) byl plátcem nemocenského pojištění. Bude-li o dítě pečovat jiná osoba než rodič, musí tato osoba žít ve společné domácnosti s dítětem.

U tzv. samoživitele je situace stejná – ošetřovné náleží při péči o dítě mladší 13 let. Samoživitelem se v tomto případě rozumí osoba, která je svobodná, ovdovělá nebo rozvedená, pokud nežije s družkou/druhem nebo v registrovaném partnerství.

O jaká zařízení konkrétně jde, hovoříme-li o dětských zařízeních?

Souhrnně tak můžeme označit zařízení, která před zahájením povinné školní docházky pečují o děti, aby jejich rodiče mohli vykonávat zaměstnání. Není rozhodující, zda jde o zařízení státní, nebo soukromé. Není také nezbytně nutné, aby šlo o zařízení s akreditací MŠMT, jedná se i o takové zařízení, které pečuje o děti předškolního věku na základě dohody s rodiči a je např. alternativou předškolního zařízení. Může jít tedy nejen o jesle, mikrojesele, dětské skupiny, školičky, mateřské školy nebo lesní školky, ale dále např. i o mateřská centra nebo předškolní kluby pro děti. Dítě může být umístěno i v denním stacionáři, zatímco rodiče pracují.

Potřebuji si vyřídit ošetřovné. Jak mám postupovat?

Zaměstnanec žádá o výplatu ošetřovného tiskopisem „[Žádost o ošetřovné při péči o dítě z důvodu uzavření školského/dětského zařízení \(školy\)](#)“, který mu vydá výchovné zařízení (škola), jež dítě navštěvuje (lze zaslat elektronicky).

Zaměstnanec školou zasláný elektronický tiskopis vyplní, podepíše a odešle, a to buď:

- kompletně elektronicky, má-li k tomu technický prostředek (kvalifikovaný elektronický podpis);
- pokud však rodič (žadatel) elektronický podpis nemá, může tiskopis vytisknout, vyplnit, podepsat, naskenovat (případně vyfotografovat) a poslat elektronicky zaměstnavateli e-mailem,
- anebo může tiskopis vytisknout, vyplnit, podepsat a zaměstnavateli předat fyzicky.

Zaměstnavatel elektronicky doručený tiskopis od zaměstnance předá spolu s podklady pro výpočet dávky příslušné OSSZ zaručeným způsobem elektronicky, tj. buď s elektronickým podpisem, nebo datovou schránkou (na adresu elektronické podatelny). Tiskopis samozřejmě může zaslat i fyzicky (poštou).

Záznamy zaměstnavatele nemusí v tomto tiskopisu vyplňovat v rozsahu, v jakém je uvádí v tiskopisu „[Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení](#)“ nebo v tiskopisu „[Záznamy zaměstnavatele k výkazu péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení](#)“ (viz dále).

Vždy po skončení kalendářního měsíce musí rodič / pečující osoba předat zaměstnavateli tiskopis „[Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení](#)“. V tomto tiskopisu vyplní dny, ve kterých pečoval o dítě.

Zaměstnavatel po doplnění dalších rozhodných skutečností předává výkaz péče příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, která dávku vyplácí. Elektronickou alternativou k uvedení rozhodných skutečností je interaktivní tiskopis [„Záznamy zaměstnavatele k výkazu péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení“](#), který je umístěn na ePortálu ČSSZ. Při jeho použití již zaměstnavatel výkaz péče nedoplňuje, ale rozhodné skutečnosti za daný měsíc uvede právě v záznamech zaměstnavatele k výkazu péče. Samotný výkaz péče pak přiloží v elektronické podobě. Vyplněný tiskopis s přílohami lze odeslat elektronicky, a to prostřednictvím datové schránky, anebo je možné vyplněný tiskopis vytisknout a spolu s přílohami odeslat poštou příslušné OSSZ.

Je možné, aby se na ošetřovném střídaly dvě pečující osoby podle aktuální potřeby?

Ano, každé z osob se pak vyplatí ošetřovné za ty dny, kdy péči poskytovala. Formulář [„Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení“](#) vyplní každá pečující osoba zvlášť a uvede dny, kdy pečovala o dítě (nesmí se překrývat s dny, ve kterých pečovala druhá osoba).

Jak to je, pokud měla pečující osoba zajištěno na některé dny hlídání a pracovala?

To není na překážku. Pokud v některých dnech pečující osoba vykonávala práci pro zaměstnavatele, za tyto dny pak dostane namísto ošetřovného mzdu nebo plat.

Pečuji o hendikepovanou osobu. Mám nárok na ošetřovné?

Nově vzniká nárok na ošetřovné i osobám, které se starají o zdravotně hendikepované osoby alespoň v I. stupni, a to bez věkového omezení, tzn. že nárok na ošetřovné se týká hendikepovaných osob, které jsou starší 13 let. Podmínkou ovšem je, aby pečující osoba žila s ošetřovanou osobou ve společné domácnosti.

Jak dlouho mohu nyní čerpat ošetřovné?

Ošetřovné se bude nyní nově poskytovat po celou dobu trvání mimořádných opatření, tzn. do ukončení uzavření školských/dětských zařízení. Změny budou platné pouze po dobu trvání mimořádných opatření vlády pro boj s epidemií COVID-19. Ošetřovné bude i nadále vyplácet Česká správa sociálního zabezpečení.

Končí mi ošetřovné z důvodu uzavřené školy či školky, co mám dělat?

Nepotřebujete žádný papír, i nadále můžete zůstat doma, dokud školu/školku neotevřou. Nově schválený zákon Vám zajistí, abyste ošetřovné dostali i zpětně, pak Vám bude proplacena celá doba, po kterou jste byli doma.

Mohu žádat o ošetřovné v případě, že o uzavření školního zařízení rozhodl sám zřizovatel?

Ano, nově se nárok na ošetřovné vztahuje i na situaci, kdy sám zřizovatel školského zařízení rozhodl o uzavření tohoto zařízení.

Jak to bude se střídáním rodičů? Kolikrát se budou moci vystřídat?

Nárok na ošetřovné může uplatnit i druhá osoba (rodič či jiný pečující, který žije ve společné domácnosti s dítětem) a během daného měsíce se mohou s pečující osobou vzájemně vystřídat (nikoliv ale během stejného dne). Každá pečující osoba tak získává nárok na vyplacení ošetřovného za dny, kdy dítě ošetřovala. Tyto ošetřující dny pak po skončení měsíce uvede na tiskopisu „Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení“.

Je možné čerpat ošetřovné v případě uzavření školy druhým z rodičů, tedy otcem, i v případě, pokud je matka na mateřské?

Možné to je, zákon pouze vylučuje pobírání ošetřovného na dítě, na které jiná fyzická osoba pobírá peněžitou pomoc v mateřství či rodičovský příspěvek.

Bude možné ošetřovné přerušit (například na 2 dny) a pak znovu čerpat? Pokud bude člověk chtít ošetřovné přerušit, co má udělat, koho a jak informovat?

Ošetřovné bohužel přerušit nelze, lze ale v průběhu podpůrní doby pracovat. Pokud má zaměstnanec, který čerpá ošetřovné, po některé dny např. možnost zajistit hlídání dítěte, může v takovém případě pracovat – za takové dny nebude vyplaceno ošetřovné, ale bude pobírat mzdu.

Zaměstnavatel pak musí sdělit okresní správě sociálního zabezpečení, ve kterých dnech zaměstnanec pracoval. Pro úplnost ještě doplňujeme, že právní úprava vylučuje výplatu ošetřovného, pokud by měla být pouze za dny, ve kterých zaměstnanec vůbec neměl pracovat (např. pokud zaměstnanec má pracovní dobu po–pá, ve všech pracovních dnech pracoval a žádal by dávku pouze za víkendy – za této situace by na ošetřovné neměl nárok).

Kdy se bude vyplácet dávka ošetřovného při prodloužení jeho podpůrní doby a kdy odesílá zaměstnavatel doklady zaměstnance o ošetřovném – hned po jejich doručení, nebo po nástupu zaměstnance do práce?

K žádosti o ošetřovné, podané podle návodu zveřejněného zde, je třeba vždy po skončení kalendářního měsíce předat zaměstnavateli tiskopis „Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení“. Zaměstnavatel pak doplní další informace a předá podklady pro rozhodnutí o dávce příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, která dávku vyplácí. Dávku vyplácí OSSZ, a to nejpozději do 1 měsíce následujícího po dni, kdy jí byly doručeny řádně vyplněné podklady.

Kolik peněz vlastně rodiče za dobu, kdy budou na ošetřovném, dostanou a kdy s nimi mohou počítat?

Výše ošetřovného od prvního kalendářního dne činí 60 % redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den. Orientační výši dávky si mohou rodiče spočítat pomocí kalkulačky pro výpočet ošetřovného, kterou najdou na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.

Dávku vyplácí OSSZ, a to nejpozději do 1 měsíce následujícího po dni, kdy jí byly doručeny řádně vyplněné podklady.

Vznikne nárok rovněž osobě samostatně výdělečně činné?

Dle nové právní úpravy bude OSVČ vyplácena peněžní podpora, kterou stanovilo Ministerstvo průmyslu a obchodu, a to po celou dobu trvání mimořádných opatření. Finanční příspěvek pro OSVČ ve výši 424 Kč za každý den v karanténě/ošetřování člena rodiny. Jde o období ošetřovného u zaměstnanců. Vyplácet ho bude na základě čestného prohlášení podaného prostřednictvím obecního živnostenského úřadu MPO.

Bude ošetřovné vyplaceno i zaměstnancům, kteří ukončí v průběhu ošetřovného pracovní poměr?

Pokud zaměstnanec začne pečovat o dítě za trvání zaměstnání a zaměstnání bude následně ukončeno, poskytuje se ošetřovné nadále i po skončení zaměstnání. Poživatelům starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně se však ošetřovné vyplácí nejdéle do dne, jímž končí doba zaměstnání.

Ve škole jsem dostala tiskopis „Žádost o ošetřovné“ a nyní zase úplně jiný (výkaz péče) – který na co použiji?

Je třeba vyplnit oba tiskopisy. Žádost o ošetřovné se vyplňuje jednou, výkaz péče pak vždy po skončení kalendářního měsíce (poprvé za březen, resp. za dobu od uzavření školy do konce března).

Výkaz péče o dítě vyplňuji já, nebo zaměstnavatel?

Výkaz péče vyplňuje pojištěnec – žadatel o dávku – a zaměstnavatel doplní své záznamy potřebné pro posouzení nároku na výplatu dávky. Záznamy však může zaměstnavatel vyplnit rovněž na samostatném tiskopisu.

Musím výkaz péče vyplnit, když jsem samoživitelka a s nikým se nestřídám?

Ano, musíte. Sice se s nikým nestřídáte, avšak musíte uvést, zda jste pečovala o dítě po celý měsíc, či zda jste pečovala jen v některých dnech a v některých pracovala.

Rozvedení manželé mají dítě ve střídavé péči. Mohou si uplatnit nárok na ošetřovné oba, když zůstanou kvůli péči o dítě z práce doma?

Ano, mohou se při péči o dítě střídat.

Pokud se z důvodu péče o dítě dohodnu se zaměstnavatelem na práci z domova, mám nárok na ošetřovné?

Ne, pokud je i nadále zaměstnání vykonáváno, nárok na výplatu ošetřovného nevznikne.

Nepracuji a jsem s mladším synem (4 roky) doma a pobírám na něho příspěvek na péči o osobu blízkou. Mám nárok uplatnit ošetřovné na staršího syna (8 let)?

V této situaci Vám nárok na ošetřovné nevznikne, protože nejste účastna nemocenského pojištění (nevykonáváte žádné zaměstnání zakládající tuto účast).

Může o ošetřovné požádat babička žijící s námi ve společné domácnosti (je v důchodu)?

Ne, z důvodu pobírání důchodu účast na nemocenském pojištění, která by zakládala nárok na ošetřovné, nevzniká.

Kam mám dát tiskopis po skončení měsíce, když mi ke konci března končí zaměstnání? Z důvodu současných opatření nemohu nastoupit do nové práce.

Výkaz péče předejte bývalému zaměstnavateli, který za měsíc březen musí doplnit potřebné záznamy. Po skončení měsíce dubna již můžete další výkaz péče předat přímo příslušné OSSZ (příslušnost se bude i nadále řídit sídlem mzdové účtárny Vašeho bývalého zaměstnavatele).

Moje žena má 3. stupeň invalidity a je v domácí péči, kde se o ni v době, kdy jsem v práci, starají mobilní pečovatelky z charity. Ty teď ale kvůli situaci byly omezeny hlavně na klienty bez rodinných příslušníků, kteří by o ně pečovali. Byl jsem tedy charitou požádán, abych si vzal na ženu ošetřovné a pomohl tak omezit riziko nákazy pečovatelek a případný přenos na staré a nemocné klienty. Žena sama navíc jako ležák patří do ohrožené skupiny a nemůže zůstat bez péče celou dobu, kdy bych byl v práci. Ošetřovné jsem si tedy vyřídil u jejího doktora, ale teď nastal problém, protože nikdo netuší, jestli na něj vůbec budu mít nárok. Opravdu platí ošetřovné v tomto případě POUZE tehdy, pokud by byla žena někde umístěna?

Ano.

OSVČ

Jak to funguje při více dětech 6–13 let? Manželka (v zaměstnání) čerpá ošetřovné vypsané na mladší dítě, takže já (OSVČ) bych mohl čerpat na starší? V čestném prohlášení je, že „na stejné dítě nečerpá partner“, takže já mohu čerpat ošetřovné na starší dítě?

Podmínky čerpání tzv. ošetřovného pro OSVČ je třeba konzultovat s příslušným živnostenským úřadem, nejedná se o dávku nemocenského pojištění a nevyplácí jej ČSSZ.

Údajně OSVČ vyplňuje jiný tiskopis než zaměstnanec, pokud chce žádat o ošetřovné. Je to pravda?

Podmínky čerpání tzv. ošetřovného pro OSVČ je třeba konzultovat s příslušným živnostenským úřadem, nejedná se o dávku nemocenského pojištění a nevyplácí jej ČSSZ.

Jsem OSVČ a pobírám rodičovský příspěvek na mladší dítě, ale kvůli koronaviru musím mít zavřenou provozovnu a starší dítě má zavřenou školku. Mám na něco nárok?

Podmínky čerpání tzv. ošetřovného pro OSVČ je třeba konzultovat s příslušným živnostenským úřadem, nejedná se o dávku nemocenského pojištění a nevyplácí jej ČSSZ.